

Warszawa, dnia 4 lipca 2014 r.

NEWSLETTER PRAWNY

ORZECZNICTWO SĄDU NAJWYŻSZEGO

1. **Zapewnienie bezpłatnego noclegu przez pracodawcę.**

Zapewnienie pracownikowi - kierowcy samochodu ciężarowego odpowiedniego miejsca do spania w kabinie tego pojazdu podczas wykonywania przewozów w transporcie międzynarodowym nie stanowi zapewnienia przez pracodawcę bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. Nr 236, poz. 1991 ze zm.), co powoduje, że pracownikowi przysługuje zwrot kosztów noclegu na warunkach i w wysokości określonych w § 9 ust. 1-3 tego rozporządzenia albo na korzystniejszych warunkach i wysokości, określonych w umowie o pracę, układzie zbiorowym pracy lub innych przepisach prawa pracy.¹

2. **Wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną w razie objęcia jednym wyrokiem wielu decyzji.**

W razie objęcia jednym wyrokiem wielu decyzji ustalających płatnikowi składek (pracodawcy) i wskazanym w tych decyzjach pracownikom podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną oznacza się odrębnie względem każdego ubezpieczonego pracownika (art. 19 § 2 w związku z art. 398⁴ § 3 Kodeksu postępowania cywilnego).²

3. **Odpowiedni dostęp do drogi publicznej.**

Odpowiedni dostęp do drogi publicznej (art. 145 § 1 Kodeksu cywilnego) powinien obejmować także możliwość przejazdu pojazdów mechanicznych, chyba że nie uzasadniają tego potrzeby nieruchomości władnącej, konfiguracja granic, ukształtowanie terenu lub interes społeczno-gospodarczy.³

4. **Składniki sumy uzyskanej z likwidacji nieruchomości.**

Czynsz najmu i dzierżawy nieruchomości obciążonej hipoteką pobrany po ogłoszeniu upadłości zalicza się do sumy uzyskanej z likwidacji tej nieruchomości (art. 336 ust. 1 i 345 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze, jedn. tekst Dz. U. z 2012 r., poz. 1112 ze zm.), z której podlegają zaspokojeniu wierzytelności zabezpieczone hipoteką.⁴

¹ Uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2014 r., II PZP 1/14, źródło: www.sn.pl.

² Uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2014 r., II UZP 1/14, źródło: www.sn.pl.

³ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2014 r., III CZP 14/14, źródło: www.sn.pl.

⁴ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2014 r., III CZP 18/14, źródło: www.sn.pl.

5. **Wypowiedzenie opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego związanego z prawem własności wyodrębnionego lokalu mieszkalnego.**

Opłata roczna z tytułu użytkowania wieczystego związanego z prawem własności wyodrębnionego lokalu mieszkalnego powinna być wypowiedziana w całości wszystkim współwłaścicielom tego lokalu (art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, jedn. tekst Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm.).⁵

6. **Zasada prawna: Pokrzywdzenie orzeczeniem (gravamen) jest przesłanką dopuszczalności środka zaskarżenia, chyba że interes publiczny wymaga merytorycznego rozpoznania tego środka.**

Sąd Najwyższy postanowił nadać uchwale moc zasady prawnej.⁶

7. **Odbiór pisma sądowego na podstawie pełnomocnictwa pocztowego.**

W postępowaniu wszczętym po dniu wejścia w życie art. 139 § 1¹ Kodeksu postępowania cywilnego pismo sądowe może zostać odebrane przez osobę upoważnioną na podstawie pełnomocnictwa pocztowego udzielonego przed dniem 3 maja 2012 r.⁷

8. **Treść klauzuli wykonalności.**

Nadając klauzulę wykonalności orzeczeniom sądów lub referendarzy sądowych wydanym w postępowaniach wszczętych przed dniem 7 lipca 2013 r. oraz ugodom sądowym zawartym w postępowaniach wszczętych przed tym dniem, w treści klauzuli wykonalności nie wskazuje się informacji objętych treścią § 2¹ rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności (Dz.U. z 2012 r., poz. 443 ze zm. Dz.U. z 2013 r., poz. 859).⁸

9. **Wykonywanie uprawnień przez właściciela urządzeń niebędących częściami składowymi nieruchomości.**

Jeżeli przedsiębiorca będący właścicielem urządzeń wymienionych w art. 49 § 1 Kodeksu cywilnego wykonuje uprawnienia wynikające z decyzji wydanej na rzecz jego poprzednika prawnego na podstawie art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (jedn. tekst: Dz.U. z 1974 r. Nr 10, poz. 64 ze zm.), właściciel nieruchomości nie może żądać ustanowienia służebności przesyłu (art. 305[2] § 2 k.c.).⁹

10. **Uprawnienia wierzyciela hipotecznego niebędącego wierzycielem osobistym dłużnika.**

Wierzyciel hipoteczny niebędący wierzycielem osobistym dłużnika jest uprawniony do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie jego upadłości (art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 28

⁵ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2014 r., III CZP 19/14, źródło: www.sn.pl.

⁶ Uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2014 r., III CZP 88/13, źródło: www.sn.pl.

⁷ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 2014 r., III CZP 20/14, źródło: www.sn.pl.

⁸ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 2014 r., III CZP 22/14, źródło: www.sn.pl.

⁹ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2014 r., III CZP 107/13, źródło: www.sn.pl.

lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze, jedn. tekst: Dz.U. z 2012 r., poz. 1112, ze zm.).¹⁰

11. Niedopuszczalność zbycia przez towarzystwo budownictwa społecznego nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym, w którym znajdują się wynajmowane lokale mieszkalne.

Zbycie przez towarzystwo budownictwa społecznego nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym, w którym znajdują się wynajmowane lokale mieszkalne, jest niedopuszczalne, chyba że nie wykracza poza granice przedmiotu działalności towarzystwa określone w art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 255).¹¹

12. Zakres upoważnienia udzielonego aplikantowi komorniczemu przez komornika sądowego.

Upoważnienie aplikanta komorniczego przez komornika sądowego na podstawie art. 30 ust. 2 w związku z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (jedn. tekst: Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1376 ze zm.) do samodzielnego wykonywania określonych czynności egzekucyjnych nie obejmuje wydania postanowienia o ustaleniu kosztów egzekucji i zakończeniu egzekucji. Takie postanowienie podpisane przez aplikanta komorniczego jest nieistniejące.¹²

13. Brak uprawnień do nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu.

Wykonywanie uprawnień w zakresie wynikającym z decyzji wydanej na podstawie art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości (jedn. tekst: Dz.U. z 1974 r. Nr 10, poz. 64 ze zm.), stanowiącej tytuł prawny do ich wykonywania, nie prowadzi do nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu.¹³

14. Potrzeba wznowienia postępowania w rozumieniu Kodeksu postępowania karnego.

"Potrzeba" wznowienia postępowania, o której mowa w art. 540 § 3 Kodeksu postępowania karnego, może dotyczyć nie tylko postępowania w sprawie, do której odnosi się rozstrzygnięcie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka o naruszeniu Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, ale także do innych postępowań karnych, w których zaistniało naruszenie postanowień Konwencji tożsame w układzie okoliczności faktycznoprawnych do stwierdzonego w orzeczeniu tego Trybunału wydanym przeciwko Polsce.¹⁴

¹⁰ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2014 r., III CZP 23/14, źródło: www.sn.pl.

¹¹ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2014 r., III CZP 24/14, źródło: www.sn.pl.

¹² Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2014 r., III CZP 26/14, źródło: www.sn.pl.

¹³ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2014 r., III CZP 9/14, źródło: www.sn.pl.

¹⁴ Uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2014 r., I KZP 14/14, źródło: www.sn.pl.

15. Rozumienie pojęcia nie odwołania warunkowego zwolnienia na gruncie Kodeksu karnego.

Użyte w art. 82 § 1 Kodeksu karnego wyrażenie "nie odwołano warunkowego zwolnienia" odnosi się do sytuacji, gdy w okresie próby i w ciągu 6 miesięcy od jej zakończenia nie wydano prawomocnego postanowienia sądu w tym przedmiocie.¹⁵

16. Paserstwo.

Przedmiotem ochrony przestępstwa z art. 291 § 1 Kodeksu karnego – w pewnych sytuacjach, wynikających z okoliczności danej sprawy – jest własność (lub inne prawa majątkowe), a właściciel rzeczy (dysponent prawa majątkowego) może być podmiotem bezpośrednio pokrzywdzonym przestępstwem paserstwa umyślnego.¹⁶

17. Wynagrodzenia notariusza.

Wynagrodzenia notariusza wyznaczonego do dokonania czynności notarialnej na podstawie art. 6 § 4 zd. 2 w zw. z art. 6 § 3 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. - Prawo o notariacie (jedn. tekst: Dz. U. z 2014 r., poz. 164) nie podwyższa się o stawkę podatku od towarów i usług przewidzianą dla tego rodzaju czynności w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (jedn. tekst: Dz. U. z 2011 r., Nr 177, poz. 1054 ze zm.).¹⁷

18. Zażalenie na postanowienie sądu oddalające skargę na czynność komornika.

Na postanowienie sądu oddalające skargę na czynność komornika, polegającą na przejęciu ruchomości przez wierzyciela na własność za cenę nie niższą od ceny wywołania (art. 877 Kodeksu postępowania cywilnego), przysługuje zażalenie.¹⁸

19. Rozpoznawanie skarg na czynności komornika.

Referendarz sądowy nie jest uprawniony do rozpoznawania skarg na czynności komornika (art. 767 k.p.c.).¹⁹

20. Klauzula wykonalności na rzecz podmiotu przejmującego.

Jeżeli po wszczęciu egzekucji, której podstawą jest bankowy tytuł egzekucyjny zaopatrzonej w klauzulę wykonalności, doszło do połączenia banków przez przeniesienie całego majątku banku przejmowanego na bank przejmujący (art. 124 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, jedn. tekst Dz. U. z 2012 r., poz. 1376 ze zm., w zw. z art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h.), sąd nadaje klauzulę wykonalności na rzecz banku przejmującego (art. 788 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego).²⁰

¹⁵ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2014 r., I KZP 7/14, źródło: www.sn.pl.

¹⁶ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2014 r., I KZP 8/14, źródło: www.sn.pl.

¹⁷ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2014 r., III CZP 27/14, źródło: www.sn.pl.

¹⁸ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2014 r., III CZP 29/14, źródło: www.sn.pl.

¹⁹ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2014 r., III CZP 30/14, źródło: www.sn.pl.

²⁰ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2014 r., III CZP 46/14, źródło: www.sn.pl.

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO

1. **Uprawnienie rozwiedzionej małżonki do uzyskania renty rodzinnej.**

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 70 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie, w jakim uprawnienie małżonki rozwiedzionej do uzyskania renty rodzinnej uzależnia od wymogu posiadania w dniu śmierci męża prawa do alimentów z jego strony, ustalonych wyłącznie wyrokiem lub ugodą sądową, jest niezgodny z art. 67 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 konstytucji.²¹

2. **Imprezy masowe; odpowiedzialność karna za niezastosowanie się do polecenia wydanego na podstawie regulaminu obiektu (terenu) lub regulaminu imprezy masowej.**

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych, w części zawierającej słowa „regulaminu obiektu (terenu) lub regulaminu imprezy masowej”, jest niezgodny z art. 42 ust. 1 konstytucji. Powyższy przepis w części zawierającej słowa „regulaminu obiektu (terenu) lub regulaminu imprezy masowej”, traci moc obowiązującą z upływem dwunastu miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw.²²

3. **Wysokość kary pieniężnej za usuwanie drzew lub krzewów bez wymaganego zezwolenia.**

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że: art. 88 ust. 1 pkt 2 i art. 89 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody przez to, że przewidują obowiązek nałożenia przez właściwy organ samorządu terytorialnego administracyjnej kary pieniężnej za usunięcie bez wymaganego zezwolenia lub zniszczenie przez posiadacza nieruchomości drzewa lub krzewu, w sztywno określonej wysokości, bez względu na okoliczności tego czynu, są niezgodne z art. 64 ust. 1 i 3 w związku z art. 31 ust. 3 konstytucji.²³

ZMIANY W PRAWIE

1. **Ułatwienia w dostępie do Krajowego Rejestru Karnego.**

Dnia 1 lipca 2014 r. weszła w życie część przepisów ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym oraz niektórych innych ustaw. Najważniejsze zmiany, które wprowadziła nowelizacja to:

- wprowadzenie usługi umożliwiającej złożenie zapytania i uzyskanie odpowiedzi z Krajowego Rejestru Karnego (dalej: „KRK”) przez Internet - bez konieczności udania się do Biura Informacyjnego KRK lub Punktu Informacyjnego KRK,
- obniżenie opłat za wydanie zaświadczeń z KRK – z dotychczasowych 50 zł za uzyskanie informacji o osobie i 100 zł za uzyskanie informacji o podmiocie

²¹ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 maja 2014 r., SK 61/13, źródło: www.trybunal.gov.pl.

²² Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 maja 2014 r., K 17/13, źródło: www.trybunal.gov.pl.

²³ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 lipca 2014 r., SK 6/12, źródło: www.trybunal.gov.pl.

zbiorowym – na kwotę 30 zł w przypadku zapytania złożonego w formie papierowej oraz 20 zł, w przypadku zapytania złożonego przez Internet.²⁴

2. **Od 1 lipca 2014 r. odpisy z ksiąg wieczystych i zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego online.**

W dniu 1 lipca 2014 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o księgach wieczystych i hipotece. Od tego dnia po dokonaniu opłaty, możliwym jest pobranie ze strony internetowej pliku PDF, z odpisem księgi wieczystej. Plik ten po wydrukowaniu, ma moc dokumentu, o wartości tradycyjnego odpisu.

Nowe przepisy umożliwią także składanie online wniosku o wydanie dokumentu w postaci papierowej, który zostanie przesłany przez Centralną Informację Ksiąg Wieczystych wnioskodawcy drogą pocztową. Ponadto możliwa będzie weryfikacja, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, samodzielnie wydrukowanych dokumentów w sposób umożliwiający ustalenie faktu ich wydania przez Centralną Informację Ksiąg Wieczystych i sprawdzenia, czy treść dokumentu nie uległa zmianie od czasu wydania tego dokumentu.

Nowe rozwiązania podniosą także bezpieczeństwo obrotu gospodarczego, bowiem m.in. notariusze, czy komornicy sądowi będą mogli odszukać online daną nieruchomość i jej księgę wieczystą na podstawie różnych kryteriów, takich jak adres, czy nazwisko lub PESEL właściciela.

Strona Elektronicznej Księgi Wieczystej jest dostępna za pośrednictwem strony internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości ms.gov.pl.²⁵

3. **Nowa ustawa o prawach konsumenta.**

Dnia 24 czerwca 2014 r. opublikowana została ustawa z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta. Ustawa ta wejdzie w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia tj. dnia 25 grudnia 2014 r.

W zakresie swojej regulacji ustawa ta zastąpi dotychczas obowiązującą ustawę z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. z 2012 r. poz. 1225) oraz ustawę z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. Nr 141, poz. 1176, ze zm.), gdyż zakresem swojej regulacji obejmie m.in.:

- obowiązki przedsiębiorcy zawierającego umowę z konsumentem,
- zasady i tryb zawierania z konsumentem umowy na odległość i poza lokalem przedsiębiorstwa,
- zasady i tryb wykonania przysługującego konsumentowi prawa odstąpienia od umowy zawartej na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa,
- zasady i tryb zawierania z konsumentem umowy na odległość dotyczącej usług finansowych.²⁶

²⁴ Ustawa z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2012 r. poz. 1514, źródło: Legalis.

²⁵ Ustawa z dnia 24 maja 2013 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece, Dz.U. z 2013 r. poz. 941, Legalis.

²⁶ Źródło: Biuletyn informacji publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

PROJEKTY ZMIAN W PRAWIE

W postępowaniach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie będzie konieczny udział stron w rozprawie.

Rada Ministrów przyjęła dnia 24 czerwca br. przedłożony przez ministra sprawiedliwości projekt ustawy o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, zgodnie z którym w postępowaniach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie będzie konieczny udział stron w rozprawie.

Do Kodeksu postępowania cywilnego wprowadzony ma być przepis, który umożliwi pracodawcom i organom rentowym, posiadającym zdolność sądową i procesową, ale nie mającym statusu osoby prawnej lub przedsiębiorcy, udzielenie pełnomocnictwa procesowego pracownikom nie będącym radcami prawnymi. Chodzi o takie organy jak np.: Zakład Emerytalno-Rentowy MSW czy Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Zdolność procesową i sądową przyznano wojewódzkim zespołom do spraw orzekania o niepełnosprawności.

W praktyce oznaczać to będzie, że po zmianach na sądach nie będą już ciążyły obowiązki wzywania zainteresowanych na rozprawę, a zamiast tego będą oni z urzędu zawiadamiali o toczącym się postępowaniu. Sami podejmą wówczas decyzję o tym, czy przystąpią do procesu. Celem proponowanych przez rząd zmian jest odciążenie sądów.²⁷

²⁷ Opracowanie: Krzysztof Sobczak, źródło: www.kancelaria.lex.pl.